

Project

1 sep

ARC19: Spaardersbad Unieke loftwoningen in monumentaal zwembad Gouda – Mei architects and planners

label: Architectuur

Aan de Van Itersonlaan in Gouda staat één van de laatste overgebleven overdekte jaren-30 zwembaden van het land: het Spaardersbad. Het zwembad dankt haar naam aan de inwoners van Gouda die in de crisistijd (1933) geld bij elkaar spaarden om een overdekt zwembad te kunnen realiseren. Het is een uniek gebouw, ontstaan vanuit enthousiasme en samenwerking, instandgehouden en gekoesterd. Als één van de best bezochte zwembaden van Nederland in de vorige eeuw, bewaart dit bad persoonlijke herinneringen van vele generaties Gouwenaars. Bij de transformatie van zwembad tot woongebouw met 6 unieke loftwoningen is uitgegaan van de schoonheid van het oorspronkelijke ontwerp en de rijke geschiedenis. Door intensieve samenwerking tussen ontwikkelaar en architect is het zwembassin bewaard gebleven en dient als gemeenschappelijke binnentuin. Hierdoor heeft dit monumentale pand op een uitzonderlijke manier een herbestemming heeft gekregen.

Toelichting Mei architects and planners – Het Spaardersbad kent een unieke geschiedenis. Begin jaren '30 richtten een aantal actieve leden van de Goudse zwemclub een 'comité van actie' op om in Gouda een overdekt zwembad te bouwen. Iedereen kon een spaaraandeel van 360 gulden kopen, en zo werd het zwembad bij elkaar gespaard.

Het ontwerp werd gemaakt door architect Wolter Bakker van het bouwbureau van 'De Vereenigde Sportfondsenbaden'. In januari 1939 werd het Spaardersbad geopend en het behoorde al snel tot de best bezochte zwembaden van Nederland.

Wegens de groeiende concurrentie in de jaren '60, werd het Spaardersbad op 1 november 1972 overgenomen door de gemeente. Sindsdien is er tweemaal grondig gerenoveerd. Zo werd het grote daklicht dichtgezet, de hoge badrand afgebroken en werden de kleedhokjes en trappen naar het souterrain verplaatst. Met de komst van het nieuwe Groenhovenbad werd het Spaardersbad in 2013 gesloten.

Gemeentelijk monument

Het Spaardersbad staat sinds 1990 op de gemeentelijke monumenten lijst. Het zwembad heeft hoge gebruikshistorische waarde als Gouda's eerste overdekte zwembad, waar, in de afgelopen 70 jaar, vrijwel de gehele Goudse bevolking heeft leren zwemmen. Bovendien is het een zeldzaam voorbeeld van een vooroorlogs overdekt zwembad. De gemeente heeft vanwege dit bijzondere gegeven op eigen initiatief een cultuur-historische verkenning laten maken, dat als uitgangspunt heeft gediend voor het huidige plan.

Nieuw in oud

In 2016 benaderde de gemeente Gouda architect Robert Winkel en WHD met de vraag om de mogelijkheden van herbestemming van Spaardersbad te onderzoeken. In nauwe samenwerking met de buurt en de gemeente ontwikkelden WHD en Mei architects and planners een plan om dit bijzondere gebouw te behouden en te transformeren tot woongebouw met 'slechts' zes unieke woningen rondom het oorspronkelijke zwembassin. Voor die tijd is er reeds veel planvorming geweest om het zwembad her te bestemmen. Het herbestemmen tot een woongebouw met een flink aantal woningen bracht met zich mee dat er vanwege de noodzakelijke daglichttoetreding weinig van het monument overeind zou blijven. Bovendien zouden deze plannen tot een hoge parkeerdruk in de wijk leiden. De combinatie van het realiseren van slechts zes woningen en toevoegen van weinig parkeerplaatsen in de buurt is uiteindelijk de redding geweest van het monument. Door het planconcept te baseren op drie hoofdingrepen: het toevoegen van slechts enkele openingen in de buitengevel; het openen van het oorspronkelijke daklicht en het toevoegen van een glazen binnengevel op de rand van het voormalige zwembassin, maakte het plan ook financieel haalbaar.

De woningen zijn in de omloop rond het zwembad en in de kleedkamers daaronder gerealiseerd. Hierdoor ontstaan zes woningen van een uitzonderlijk loft typologie. De woningen zijn 4,5 meter diep, 10 meter lang en op het hoogste punt circa 5 meter hoog.

Ontwikkeling

De transformatie van het Spaardersbad was voor opdrachtgever en architect een gedurfde ontwikkeling vanwege het uitzonderlijk woonproduct dat werd ontworpen in een provinciestad als Gouda. Aan de andere kant werd in theorie dat risico beperkt omdat je in dit geval maar 6 kopers nodig hebt.

In het verkooptraject van de woningen heeft Mei architects de verkoopcampagne vormgegeven. gemaakt. Refererend naar de geschiedenis zijn de woningen vernoemd naar verschillende zwemslagen: Schoolslag, Rugslag, Vlinderslag, Borstcrawl, Wisselslag en Vrije slag. Door een oproep te plaatsen in de plaatselijke krant hebben veel Gouwenaren, die hun zwemdiploma in het Spaardersbad hebben gehaald, historische foto's opgestuurd. Deze foto's zijn vervolgens verwerkt in de verkoopbrochure. Deze PR is een belangrijk onderdeel geweest van de verkoop campagne.

Bij het transformeren van bestaande gebouwen komen altijd tijdens het bouwproces financiële tegenvallers boven drijven. Bij dit project betrof het onontdekte chloorvervuiling onder het zwembad. Door de constructieve en gelijkwaardige samenwerking tussen gemeente, ontwikkelaar en architect is dit naar ieders tevredenheid opgelost.

In het getransformeerde zwembad is de geschiedenis van het gebouw nog duidelijk voelbaar. Het originele zwembassin is behouden als gemeenschappelijke binnentuin, dat in de loop der tijd door het ontstane micro klimaat zal uitgroeien tot een mediterrane tuin. Het dak is ter plaatse van het originele daklicht open gemaakt om licht en lucht naar binnen te halen. De oorspronkelijke stalen dakconstructie is daarbij hersteld en in het zicht gebracht. Deze constructie loopt door in de woningen, waardoor de bijzondere gebouwgeschiedenis ook in het interieur zichtbaar is.

Het ingetogen karakter van de horizontaal gemetselde buitengevel is intact gebleven. Slechts enkele strategisch nieuw toegevoegde openingen verraden de transformatie die het gebouw van binnen heeft ondergaan. Zo is de karakteristieke zwembad gevel gehandhaafd.

Loftwoningen

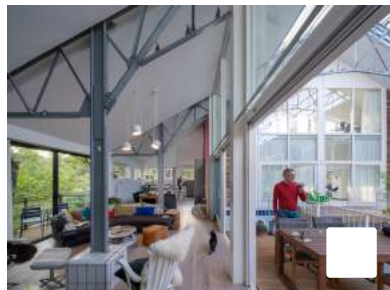
De loftwoningen in het Spaardersbad zijn door hun ligging rondom het zwembad alle zes anders.

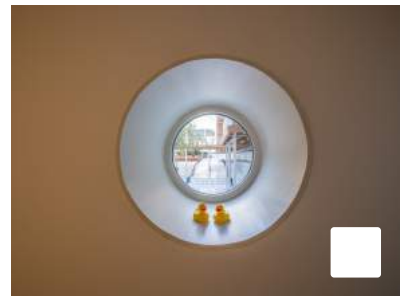
Op twee woningen na worden de woningen ontsloten via houten trappen en bruggen die ter hoogte van de eerste verdieping boven het zwembassin lopen. De woonvertrekken bevinden zich bij alle woningen op deze verdieping. Door de hoge plafonds, die oplopen tot ruim vijf meter, krijgt de woonruimte echte loft kwaliteit. Ook de herstellende staalconstructie draagt bij aan de sfeer van wonen in een loft. De hoge transparante binnengevels rondom de binnentuin zorgen voor ruime daglichttoetreding in de woningen. De slaapvertrekken liggen op de begane grond, grenzend aan de tuin en bodem van het zwembad. In de origineel betegelde wanden van het zwembad zijn kleine ronde raamopeningen gemaakt om het contact met de binnentuin in het bad te maken. Alle woningen zijn voorzien van een privé veranda grenzend aan de groene binnentuin en een privé tuin op maaiveld niveau aan de buitengevel.

Karakteristieke elementen komen terug in de interieurs: op diverse plaatsen is origineel tegelwerk terug te vinden; zijn oude kleedhokjes, kledingrekken en trapleuningen hergebruikt; en in een van de woningen fungeert de duikplank nu als bar.

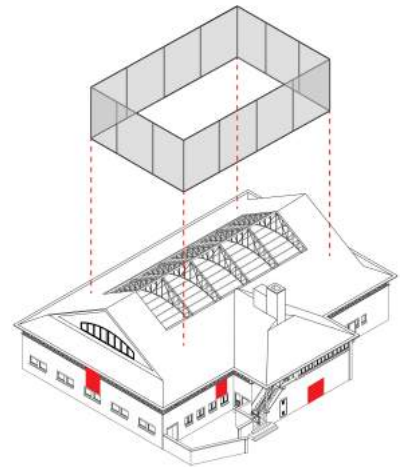
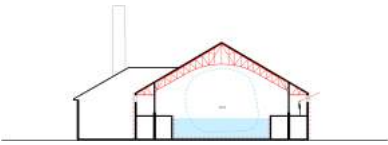
In het eindresultaat zijn de schoonheid van het oorspronkelijk ontwerp en rijke geschiedenis van het monument op verschillende niveaus terug te zien. Het toont het succes van een transformatie van best bezocht en monumentaal zwembad naar geliefd en uniek woongebouw, waar de nieuwe bewoners met trots intrek hebben genomen in hun nieuwe Spaardersbad. Vanwege hun keuze om te wonen in dit unieke gebouw met uitgesproken architectuur en uitzonderlijke woonproduct zijn de bewoners sterk met elkaar verbonden en vormen ze een hechte community, waar nu al lief en leed wordt gedeeld.

Foto's

Beelden Ossip

Historische foto's Spaardersbad Gouda

Spaardersbad_Mei-architects-and-planners_opt

Ontwerp en realisatie

Adres	Van Itersonlaan 10
Plaats	Gouda
Projecttitel	Spaardersbad Gouda door mei architects and planners
Projectarchitect(en)	Robert Winkel
Medewerkers	Martin van der Werf, Roberto Magnanini, Roy Wijte, Ed de Rooij, Zuzanna Gaszczak, Maxim Ross
Adviseur constructie	Pieters Bouwtechniek, Delft
Adviseur bouwfysica	Buro Bouwfysica
Aannemer	Aertgeerts

Programma	6 loftwoningen (107-154 m2)
Oplevering	mei 2019
Opdrachtgever	White House Development
Ontwerpbureau	Mei architects and planners
Ruimtelijke onderbouwing	Rho Adviseurs

Eerste publicatie door **Astrid de Wilde** op 1 sep 2019
Laatste update: 1 sep 2019

Vakmedianet. Auteursrecht voorbehouden.

Op gebruik van deze site zijn de volgende regelingen van toepassing: **Algemene Voorwaarden** en **Privacy en Cookie beleid**

Vakmedianet gebruikt cookies om bepaalde voorkeuren te onthouden en af te stemmen op uw vakmatige interesse. **Meer informatie over het gebruik van cookies**